

Nr 866

Av herr Bohman m. fl., i anledning av Kungl. Maj:ts proposition nr 149, med förslag till lag angående ändring i lagen den 28 maj 1937 (nr 249) om inskränkningar i rätten att utbekomma allmänna handlingar.

(Lika lydande med motion nr 702 i Första kammaren)

I proposition nr 149 framlägges förslag om att den nu gällande maximitiden för hemlighållande av sådana i 34 § sekretesslagen avsedda handlingar, som upptar villkoren i slutna avtal, skall utsträckas från två till fem år, såvitt angår de statliga affärsverkens verksamhet. Sådan förstärkning av sekretesskyddet för affärsverkens ekonomiska handlande har tidigare förordats av utredningen av de statliga företagsformerna. I utredningens slutbetänkande anföres att vid de kontakter som utredningen haft med affärsverken kritik riktats mot den rådande offentligheten i upphandlingsärenden. Bl. a. har framhållits såsom en olägenhet, att offentligheten kunnat systematiskt utnyttjas av anbudsgivarna till deras fördel och till statsverkets nackdel. Utredningen hävdar vidare, att möjligheten till sekretessbeläggning av upphandlingsärenden i två år från avtalets slutande inte synes ha fått någon större praktisk betydelse, dels därför att bestämmelsen i 34 § sekretesslagen anses kunna tillämpas endast då vägande skäl för sekretess förebragts, dels därför att stadgandet ger uppskov med offentliggörandet blott i två år.

Vi kan inte dela utredningens mening att offentlighetsprincipen skulle vara till nackdel för affärsverken. Det förhållandet att sekretessbeläggning av upphandlingsärenden sällan förekommer synes inte tyda på att offentligheten skulle medföra några större olägenheter. I den mån det ringa antalet sekretessärenden skulle bero på att »vägande skäl» för sekretesskyddet måste förebringas, torde detta snarast leda till slutsatsen att »vägande skäl» förekommer i ytterst få fall.

I förarbetena till sekretesslagen underströk de sakkunniga att behovet av offentlig kontroll framträder med särskild styrka på de områden där stora ekonomiska intressen står på spel och där en alltför långt gående sekretess lätt skulle kunna bana vägen för mindre önskvärda förfaranden. I överensstämmelse härmed anförde vederbörande departementschef, att det icke borde ifrågakomma att utsträcka den tid av två år, under vilken handlingar som anger villkoren i slutna avtal skulle kunna hemlighållas. Departementschefen gjorde även följande uttalande:

Det förbises icke att olägenheter i vissa fall kunna uppkomma för staten eller kommunen genom offentligblivandet av exempelvis leveransavtal redan efter två år. Men skulle tiden förlängas, torde den kontroll som offentligheten är avsedd att medföra alltför mycket förlora i effektivitet.

Lagstiftningen om allmänna handlingars offentlighet och därmed sammanhängande frågor är för närvarande föremål för översyn av den för ändamålet tillsatta offentlighetskommittén. I kommitténs uppdrag ingår även att pröva frågan om sekretessen vid upphandling och arbeten för statens behov. Såsom kommittén anført i remissyttrande över det nu aktuella förslaget bör frågan om sekretess i upphandlingsärenden övervägas från vidare synpunkter än dem som utredningen av de statliga företagsformerna haft att anlägga. Det kan i varje fall icke vara lämpligt att företa ändringar i gällande sekretessregler eller eljest genomföra reformer inom det nuvarande sekretesssystemets ram innan det pågående utredningsarbetet slutförts.

Vi ansluter oss härtill och får därför med åberopande av vad ovan anförts hemställa,

att riksdagen måtte avslå det i proposition nr 149 framlagda förslaget om förlängning av sekretesstiden för handlingar i upphandlingsärenden m. m. hos statens affärsdrivande verk.

Stockholm den 24 april 1962

Gösta Bohman

Ebbe Rydén

C. W. Carlsson